

постанови. Правоохоронні заходи припинення в кримінальному процесі можуть застосовуватись у процесі правоохоронної правозастосовної діяльності як до порушення кримінальної справи, так і під час провадження дізнання та досудового слідства.

Реалізація правоохоронної форми правозастосовної діяльності та застосування до конкретної особи примусових засобів означає для даної особи правового обмеження, причому нерідко, досить відчутні. Це пояснюється тим, що громадянин або організація не часто добровільно приймають на себе обов'язок із відбування покарання, скажімо, у вигляді позбавлення волі, по оплаті штрафу, відшкодуванні збитку тощо. Ставити в таких умовах реалізацію санкцій охоронних норм у залежність від бажань суб'єкта, який повинен підлягати примусу, означає допустити можливість того, що втілення в життя засобів охорони правопорядку може наштовхнутись на певні, а в деяких випадках і суттєві перепони [4, с. 91]. Одночасно доцільно зазначити, що здійснення правоохоронної форми правозастосовної діяльності дозволяє врегулювати охоронні права і обов'язки у більш повному обсязі, і що важливо – в оптимально стислі строки.

Таким чином, вклинення до процесу охоронного правового впливу охоронної правозастосовної діяльності виступає одним із засобів надійності і ефективності функціонування правоохоронного механізму в цілому. Результатом же правоохоронної форми правозастосовної діяльності є правозастосовний акт, що є підсумком здійснення інтелектуально-вольових дій – від аналізу юридичних і фактичних основ юридичної справи до викладення сутності правозастосовних рішень, які відображають найбільш важливі етапи кінцевого розв'язання юридичної справи, пов'язаної з правопорушенням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Самофалов Л. П., Малишко В. А. Стіввідношення правотворчості і правозастосування. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2019. № 1. С. 7–16.
2. Дрішлюк А. І., Орзіх Ю. Г. Правозастосування vs «вдосконалення законодавства» (деякі міркування щодо сучасної юридичної практики). *Слово Національної школи суддів України*. 2021. № 2. С. 52–62.
3. Кохан Н. В. Зміст поняття правозастосування. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2019. Вип. 50. С. 145–158.
4. Веклич В. О. Специфіка завдань і функцій правоохоронних органів як суб'єктів правозастосування щодо боротьби з корупцією в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 47(2). С. 90–93.

ДНК ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Байрак К. С.

курсант Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Павлова Н. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

Сучасна криміналістична наука базується на відкриттях різних галузях науки: хімія, математика, інформаційні технології, біологія та інші природничих наук. Завдяки, використанню усіляких експертних дослідженнях: газової хроматографії, рентгеноструктурного, молекулярного аналізів, які проводяться у рамках кримінального провадження, є можливість швидко та точно встановити певні відомості, які є предметом дослідження криміналістики [1, с.10].

Проте найбільш сучасним та поширеним методом у зарубіжних країнах, а також той, що використовує Інтерпол - це ДНК аналіз.

Вперше ДНК як хімічна речовина була винайдена ще у 1869 році Йоганном Фрідріхом Мішером. Проте у криміналістичній науці ДНК експертизи почали застосовувати лише наприкінці ХІХ ст. у Англії. Завдяки ДНК-експертизі Скотланд Ярד зміг розкрити понад 100 тис. злочинів.

На думку, багатьох науковців розвиток досліджень ДНК розвивається дуже швидко, тому можливо, що через декілька років завдяки генетичному сліду можна буде визначити зріст, вагу та навіть певні риси обличчя людини, кому належить ДНК.

Звісно ж пошук та ідентифікація безвісти зниклих людей, кримінальних правопорушників, а також зниклих трупів, й досі встановлюється завдяки відбиткам пальців. Проте є чимало методів для того щоб уникнути залишення папілярних візерунків пальців: вижигання відбитків, ампутація пальців. Але метод ДНК експертизи є більш точним, чітким. Адже у будь-якому випадку особа, яка скоює кримінальне правопорушення залишає на місці скоєння злочину власні біологічні та генетичні сліди.

Проте, в Україні на законодавчому рівні не закріплено питання ДНК-аналізу, як це зроблено в інших країнах світу. Генетичний аналіз біоматеріалів (слини, сперми, крові, кореню волосся, потожирові сліди від залишених папілярних візерунків пальців) не може виступати як окремий доказ у суді, як це можливо в інших країнах.

А також не передбачено окремої статті Кримінально процесуального кодексу України та Інструкції, в якій би вказувався порядок вилучення ДНК-аналізу.

Так у Великій Британії, існує нормативно-правовий акт, у якому закріплено обов'язок, взяти у особи ДНК задля внесення його у загальну базу даних.

У деяких країнах існує дозвіл на примусовий відбір ДНК-зразків.

ДНК аналіз є важливим для криміналістики, оскільки він має побудований на певних аксіомах:

1) ДНК у кожної людини індивідуальна, не існує двох генетично схожих людей (навіть близнюки мають різні ДНК, проте можуть мати схожі відбитки пальців);

2) генетична сталість організму, тобто ДНК не змінюється протягом усього життя і його не можливо змінити ні хімічними, ні будь-якими іншими методами

(відбитки пальців можна вижити хімічним способом, ампутувати частини пальців тощо)

3) чутливість методу, тобто для проведення ДНК-аналізу не треба великої кількості генетичного матеріалу. Наприклад, буде достатньо кореня волосся або нечіткого відбитку пальців, з якого можна буде виділити потожирові сліди, з яких згодом можна буде виділити генетичний матеріал [2, с.18].

Даний метод засвідчив себе як дієвий на території України, під час АТО, коли треба було встановлювати померлих осіб завдяки порівнянню їх ДНК із найближчими родичами, а також під час авіакатастроф, коли на обгорілі тіла не можливо ідентифікувати за відбитками пальців.

Для швидкої ідентифікації осіб, які фігурують у кримінальному провадженні у зарубіжних країнах створюються бази даних ДНК.

Не дивлячись, на якість та точність такого методу є певні противники методу пошуку людини за генетичними матеріалами. Так деякі вважають, що створення таких баз даних порушує права, свободи та незалежність осіб [3, с.146].

Таким чином, новою “цариною криміналістичних досліджень” - є ДНК аналіз, який має свої істотні переваги, які допоможуть у пошуках та ідентифікації кримінальних правопорушників, безвісти зниклих осіб та невпізнаних трупів.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Рогаев Е.И. Генотипоскопия человека: идентификация вида, пола, личности по генетическим отпечаткам ДНК в случае, связанном с покушением на убийство / Е.И. Рогаев, Е.Ю. Сыровашева, Т.В. Стегнова // Судебно-медицинская экспертиза. – М., 1992. – Т. 35 – №1. – С. 10
- 2.Мудрецька Г.В. Проблеми використання даних ДНК аналізу під час розслідування злочинів / Г.В. Мудрецька, О.В. Цикова // Бібліотека журналу Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – № 7. – С. 246 – 249.
- 3.Комаха В.О. До питання відносно проблеми створення інформаційної бази даних з метою ідентифікації рецидивістів за ознаками ДНК / В.О. Комаха, Г.Ф. Кривда, Ю.М. Сиволап // Інформаційне забезпечення протидії організованій злочинності: зб. наук. статей / за ред. М.П. Орзіха, В.М. Дрьоміна. – Одеса: ФЕНИКС, 2003. – С. 142 –150.

ЗДІЙСНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА НА КОМПЛЯЦІЮ ДАНИХ (БАЗИ ДАНИХ)

Білецька А. М.

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
юридичного факультету*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

У сучасному інформаційному суспільстві зростає значущість збору, обробки та використання персональних даних через розширення електронних сервісів,